

Annex 1

Concreció orientativa dels criteris d'avaluació per al primer cicle d'educació infantil

ÀREA 1. CREIXEMENT EN HARMONIA

Competència específica 1

Progressar en el coneixement i el control del cos i en l'adquisició de diferents estratègies, adequant les seves accions a la realitat de l'entorn d'una manera segura, per construir una autoimatge ajustada i positiva

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.1. Adequar les accions i reaccions a cada situació, en una interacció lúdica i espontània amb l'entorn, mitjançant l'exploració de les possibilitats motores i perceptives i el progrés en precisió, seguretat, coordinació i intencionalitat.	- Observa l'entorn més proper. - Explora, a partir de les seves capacitats motrius, en un espai reduït. - Adapta els moviments als elements que troba en l'entorn més proper. - Utilitza elements per moure's per l'espai i ampliar el territori d'acció. - Explora l'espai i es proposa reptes de superació d'equilibris i desequilibris, salts, etc., a partir dels elements i materials que li ofereix l'espai.	- Es disposa d'espais que permeten l'exploració motriu, la llibertat de moviment: anar de grapes, caminar, ajupir-se, botar, etc. - La disposició dels espais i materials es revisa per ajustar-lo a les necessitats individuals i del grup. - El mobiliari i els materials permeten avançar en reptes de manera segura i progressiva.	- S'ofereix el temps necessari per explorar l'entorn al ritme de cadascun.	- L'adult se situa, majoritàriament, a prop dels infants, amb actitud disponible i a la seva alçada. - L'adult se situa a una distància prudential per no envair el territori de l'infant ni interrompre'n la iniciativa. - L'adult es manté en un lloc estable i de referència, mentre no se'l requereix o es fa necessària la seva intervenció des de la proximitat. - Manté l'atenció plena, i la mostra a l'infant des de la mirada i la paraula. - Es col·loca l'infant en la posició més ajustada possible al seu moment de desenvolupament, des de la qual l'infant pot triar cap on i com moure's i pot conquerir el moviment i la postura que prefereix de manera autònoma.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.2. Mostrar acceptació i respecte pel propi cos i el dels altres, avançant progressivament en el coneixement d'aquest.	- Observa les diferents parts del seu cos. - Amplia l'observació del seu cos, de les mans cap a la resta, de manera progressiva. - Observa les persones properes i les seves parts dels cos: les mans, els peus, el rostre dels altres amb intenció d'abastar-lo, tocar-lo, acariciar-lo, etc. - Mostra interès per la pròpia imatge reflectida al mirall. - Explora les possibilitats motores que li ofereix el seu cos. - Diferencia les parts del seu cos i les designa pel seu nom. - Diferencia les parts del cos de l'altre i les designa pel seu nom. - Es mou amb prudència per no fer-se mal. - Toca, acaricia i s'acosta als altres amb prudència, per no fer-los mal. - Mostra sorpresa davant la reacció de rebuig de l'altre a ser tocat i, a partir d'aquí, es mostra prudent en els acostaments següents.	- L'espai és funcional i facilita l'accés progressiu a nous elements. - L'espai fomenta la sorpresa i l'interès per provar nous moviments. - La disposició dels materials i espais afavoreix la trobada per a l'acostament entre iguals. - Els materials estan a l'abast dels infants i tenen unes característiques de seguretat que permeten la manipulació sense córrer riscos.	- Cada infant disposa del temps que necessita per experimentar els grans i els petits moviments des del seu cos. - El grup disposa del temps que necessita per experimentar els grans i els petits moviments compartint joc motriu.	- S'observa i s'acompanya cada infant, sense interferències i respectant les diferents situacions de relació que es generen. - S'acompanya en els moments de cura i d'higiene personal, amb una gestualitat pausada i precisa, i fent partícip l'infant.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.3. Manifestar aptitud emocional i sentiments de seguretat i afecte en la realització de cada acció.	- Li costar acomiadar-se de la persona que l'acompanya. - Accepta el consol de la seva educadora. - S'acomia de la persona que l'acompanya. - Mostra calma després del comiat. - Observa les propostes i l'acció dels altres infants de l'adult. - Participa activament de les activitats o propostes de l'aula. - Juga amb els materials que té més propers i al seu abast. - Es desplaça cercant els jocs i materials de l'aula que són de la seva preferència.	- Els espais són segurs i funcionals. - Es proposen espais que conviden a la interacció en petit grup. - Es proposen espais i materials que conviden a la calma. - Es proposen espais i materials que conviden a l'acció i al moviment. - Es proposen espais per a la intimitat, tant en petit grup com individual. - Els colors i els materials de les propostes són càlids i naturals. - Les propostes són amples i versàtils amb possibilitats d'usos diversos. - El disseny de l'espai permet que l'adult sigui visible als infants des de qualsevol ubicació.	- L'adult té disponibilitat per atendre la necessitat que mostra de cada infant en el moment d'arribada i de sortida. - Les entrades i les sortides es fan de manera esglaonada per permetre l'atenció individualitzada. - La tutora té estratègies per trobar temps en què observar els jocs i les dinàmiques individuals i grupals. - S'alternen els temps per a propostes de calma amb els temps de propostes d'acció i moviment. - Es dedica temps a la contenció amb gestos, paraules, abraçades, etc., quan l'adult observa aquesta necessitat.	- L'adult observa l'activitat dels infants i les seves expressions i manifestacions de benestar. - Mira l'infant o els infants quan hi parla i manté l'actitud d'escolta en la interacció. - Assegura un moment de reconeixement individual a cada infant durant la jornada.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.4. Adquirir nocions temporals bàsiques per ubicar-se en el temps a través de les activitats i rutines de la vida quotidiana i en altres esdeveniments.	- Anticipa moviments de persones i objectes (per exemple en el joc del cu-cu-tat). - Anticipa situacions i activitats de la rutina de l'escoleta a partir de determinats senyals que li ofereix l'entorn o l'adult i s'afegeix a l'acció.	- S'empren suports visuals o materials que representen els diferents moments de la jornada: agendes visuals, fotografies, objectes, estris o element de vestir que s'utilitza en aquell moment, etc. - Es destaca l'activitat o les activitats més significatives del dia amb algun element visual o algun objecte.	- Les rutines es repeteixen cada dia i segueixen un ordre estable. - Es dedica un temps, a l'inici de la jornada, a parlar del que es farà al llarg del dia. - S'emparaula el que passa i s'anticipa el que passarà. - S'anticipen les diferents rutines amb cançonetes, gestos, etc. - S'empren senyals verbals o no verbals (element sonor, cançó, titella, etc.) per marcar l'inici o el final d'una rutina.	- Descriu l'ordre del successos diaris als infants amb el suport de fotografies, dibuixos, il·lustracions, etc. - Se serveix de la repetició i de les rutines com a element que dona seguretat als infants i és alhora eina d'aprenentatge. - Es descriu allò que els infants fan, evoca allò que s'ha fet o anticipa allò que es farà.

Competència específica 2

Reconèixer, manifestar i regular progressivament les emocions per expressar necessitats i sentiments per aconseguir benestar emocional i seguretat afectiva.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
2.1. Expressar emocions i sentiments i desenvolupar de manera progressiva la consciència emocional i les estratègies de regulació emocional.	- Reacciona de forma diferenciada en cada situació i mostra si li són o no agradables. - Mostra preferència per les persones que li són conegudes i, per contra, mostra prudència davant els que no reconeix. - Mostra reconeixement, mitjançant gestos, expressions, etc. a les emocions que expressen persones del seu entorn més proper: com l'alegria, la tristesa o l'enuig. - Expressa emocions pròpies i de vegades hi posa paraules (estic, enfadat, trist o content, etc.). - Utilitza estratègies per a la regulació de les seves emocions (cerca contenció física o el seu objecte de referència, etc.).	- Els espais són segurs, funcionals i càlids. - A l'aula es disposa d'un espai per al descans, la calma, la quietud. - Es disposa de diferents materials (fotografies, contes, il·lustracions) que representen les emocions.	- Es respecta el temps que necessita cada infant en l'expressió i el maneig de les emocions.	- S'acull l'expressió de totes les emocions, se les respecta i se les acompanya i s'ofereixen estratègies i eines per a la contenció, la manifestació i per reconduir-les, si és necessari. - Es donen mostres de reconeixement a les emocions manifestades pels infants, mitjançant la paraula, el gest, etc. - Es parla de les emocions a partir de situacions viscudes a l'aula.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
2.2. Relacionar-se amb les altres persones i acceptar i mostrar afecte de manera lliure, segura, respectuosa i allunyada d'estereotips.	- Mostra curiositat pels infants que l'envolten, els observa i/o intenta tocar-los. - Mostra seguretat en la majoria de situacions, accepta i mostra afecte i plaer en les relacions amb les persones del seu entorn més proper.	- S'empren materials neutres i lliures d'estereotips. - Els materials estan al seu abast i són segurs. - S'ofereixen espais per desenvolupar diferents jocs de forma lliure i autònoma.	- Es fomenten els moments de plaer i benestar a través de propostes de joc i rutines cuidades per fomentar les relacions per a una bona convivència dins el grup.	- Es manté una relació amb els infants propera i afectuosa. - Es reforcen de manera positiva les accions dels infants. - S'observen les relacions positives i es destaquen com a mostra d'estratègies i accions a potenciar. - Es manté una actitud imparcial i medidora quan sorgeixen conflictes.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
2.3. Afrontar petites adversitats, manifestar actituds de superació i sol·licitar i prestar ajuda.	- Augmenta progressivament el temps d'espera per ser atès per l'educadora, des de la seguretat que li proporciona saber que «després» rebrà una resposta. - Accepta que l'educadora mostri afecte i atenció a un altre infant i espera el seu torn per ser atès. - Fa petites tasques encomanades i encàrrecs que s'acorden amb l'educadora. - S'avança a fer tasques que té integrades en les rutines i col·labora activament per dur-les a terme. - Demana ajuda a l'adult quan la necessita.	- La disposició de l'espai i els materials permeten que l'infant hi pugui accedir fàcilment per participar en tasques i rutines de manera autònoma.	- Es permet que cada infant desenvolupi la tasca segons el temps que necessita. - Les rutines es desenvolupen amb la repetició de les accions i la coreografia que es fa per dur-les a terme.	- S'ofereix presència, disponibilitat, proximitat i confiança en les capacitats dels infants. - Dona resposta a les dificultats que mostra l'infant, ajusta la seva intervenció per permetre que sigui l'infant qui avanci per superar la dificultat.

Competència específica 3

Adoptar models, normes i hàbits, desenvolupar la confiança en les possibilitats i sentiments d'assoliment, per promoure un estil de vida saludable i eco socialment responsable.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
3.1. Incorporar estratègies i hàbits relacionats amb la cura de l'entorn i la cura personal i manifestar satisfacció pels beneficis que els aporta.	- Mostra prudència, reconeix i evita situacions de perill. - Es mostra intranquil, poc participatiu o plora davant algunes situacions de perill que pot començar a reconèixer. - Comparteix objectes amb altres infants per iniciativa pròpia. - Comparteix objectes amb altres infants quan l'adult li recorda que ho ha de fer per la dinàmica que segueix l'activitat que es du a terme. - Té cura del material i, en haver-lo utilitzat o davant una consigna, el retorna al seu lloc. - Participa de manera cada vegada més autònoma en la rutina de rentar-se les mans. - Reconeix quan està brut o net i demana de rentar-se. - Durant el moment de menjar, si veu que s'ha embrutat, fa ús de tovalloons per netejar-se o demana ajuda. - Utilitza les escombraries com a recipient per a tirar el fems.	- Es disposa d'espais accessibles a tots els infants per poder-se netejar, treure els mocs, anar al bany...de manera autònoma. - Es disposa d'un espai clarament diferenciat que afavoreix el reciclatge de manera autònoma. - Es fa ús de materials reciclats o reutilitzats per desenvolupar les activitats d'aula.	- S'ajusta el temps que necessita cada infant per poder desenvolupar les seves accions. - Es fan servir les rutines per anar integrant els hàbits d'higiene.	- S'afavoreix la participació dels infants en les rutines, cadascun des dels seus interessos i possibilitats. - Es reforça de manera positiva: es reconeix i emparaula les seves accions («ho has fet sol», «has pujat molt amunt»...). - Es parla amb totes les famílies sobre allò que s'observa en cada infant: les fites que assoleix, els reptes que assumeix, etc. i es demana a la família sobre el que s'observa a casa.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
3.2. Reconèixer i anticipar la successió temporal d'activitats, ritmes biològics i pautes socioculturals que estructurin la dinàmica quotidiana i associar-la a elements, procediments i actituds concretes.	- Anticipa diferents rutines del dia com poden ser l'alimentació, canvi de bolquer, etc. i identifica els senyals contextuais o els que dona l'adult. - Anticipa algunes de les rutines amb ajuda dels senyals contextuais i hi participa de cada vegada més autònoma. - Quan té son o necessita descansar, busca els objectes que li fan companyia i va a l'espai de descans o cerca l'adult perquè l'acompanyi. - Quan té gana, necessita que li canviïn el bolquer necessita anar al bany, ho demana a l'adult. - Quan té gana, necessita que li canviïn el bolquer necessita anar al bany, ho resol de manera cada vegada més autònoma.	- L'espai està distribuït de manera àmplia i còmoda perquè els infants tinguin la major autonomia possible en els seus moviments. - S'ofereixen materials naturals, reciclats, etc. - S'afavoreixen les visites als espais de l'entorn més proper.	- S'organitza el temps amb rutines que fan que l'infant pugui anticipar i participar del dia a dia. - S'organitzen les rutines i les activitats a partir de les necessitats individuals i grupals. - Es permet donar un temps a l'infant que en necessita més per incorporar-se a alguna activitat.	- Es fan servir cançonetes, rimes, paraules, etc. per convidar a alguna proposta. - Afavoreix la participació en activitats de les entitats més properes. - Es fomenta l'intercanvi amb les persones i les entitats de l'entorn més proper (famílies, veïns, artesans, artistes, etc.).

Competència específica 4

Establir interaccions socials en condicions d'igualtat i valorar la importància de l'amistat, el respecte i l'empatia per construir la pròpia identitat basada en valors democràtics i de respecte als drets humans.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
4.1. Establir vincles i relacions afectives saludables, demostrar actituds d'afecte i empatia cap a les altres persones i respectar els diferents ritmes individuals.	- Distingeix si té o no a prop les persones de referència i expressa benestar, calma, etc. quan està amb elles o inquietud quan no les té a prop, no són presents, o no les veu quan les necessita. - Mostra interès pels infants del seu voltant, els observa, s'hi acosta per tocar-los, etc. - Demana ajuda a l'adult o expressa el seu malestar en una situació de conflicte amb un altre infant. - Es mostra satisfet i a gust quan està amb la seva tutora o educadores de referència i quan està amb els companys/es d'aula. - Anomena els noms dels companys i companyes de grup i mostra preferència per alguns. - Imita les accions i els gestos dels altres infants o de l'adult. - Participa en les propostes i activitats que s'ofereixen. - Participa en les propostes i activitats en parella, en grup reduït, en grup gran, etc. - Expressa els seus gustos i preferències perquè deixi de participar en les activitats i propostes que no són del seu interès.	- S'ofereixen espais amplis per al joc en grup. - S'ofereixen espais reduïts per al joc individual o en grup reduït. - S'ofereixen espais on l'infant pot estar amb l'educadora en un ambient més proper que permet una interacció més individualitzada.	- S'ofereixen diverses propostes alhora perquè cada infant pugui dedicar-li el temps que necessita o que li interessa a cada una.	- Ofereix mostres afectuoses i properes, tant als infants com a les seves famílies, en la mesura del que detecta que cadascun en necessita. - Acull l'expressió de totes les emocions, les respecta i cerca els moments i els temps oportuns per acompanyar-les. - Permet que cada infant canalitzi i expressi les seves emocions segons les necessitats que té.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
4.2. Reproduir conductes i situacions prèviament observades en l'entorn pròxim, basades en el respecte, l'empatia, la igualtat de gènere, el tracte no discriminatori a les persones amb discapacitat i el respecte als drets humans, a través del joc d'imitació.	- Ofereix i accepta mostres d'afecte de la seva educadora, la cerca amb la mirada, cerca la interrelació amb ella a través del joc compartit (els jocs de falda, li mostra objectes, li fa gestos de complicitat, etc.) - Repeteix les accions que el fan riure o que fan riure els altres, cerca la complicitat amb els infants del grup o de l'adult... - Inicia el joc simbòlic amb alguns objectes de joc que representen el jugar a ser...o el jugar a estar... - Imita i repeteix accions que ha observat en altres contextos o que ha vist fer als adults amb anterioritat. - Cerca el joc compartit amb els companys i companyes de grup.	- Es revisen els materials i les propostes que s'ofereixen des d'uns criteris de coeducació i d'igualtat de gèneres.	- Es dona el temps necessari, segons les diferents necessitats de cada infant.	- Respecta la diversitat de cada infant i afavoreix la participació quotidiana de tots.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
4.3. Iniciar-se en la resolució de conflictes amb els seus iguals amb la mediació de la persona adulta, experimentant els beneficis d'arribar a acords.	- Davant un conflicte amb un igual necessita que hi intervengui i estigui a prop l'educadora de referència com a estratègia de regulació emocional. - Cerca el consol de l'adult en situacions de conflicte amb altres infants. - Expressa les seves emocions i sentiments i accepta les mostres d'afecte i consol dels seus referents afectius. - Accepta que els adults de referència l'acompanyin en la gestió del malestar, la tristesa, l'enuig, etc. - Respecta les normes bàsiques que s'estableixen i van recordant per a una bona convivència en el grup. - Regula de manera progressiva les seves emocions i cerca, quan ho necessita, l'estaló de l'adult de referència. - Intenta trobar solucions als conflictes, de manera progressiva, sense l'ajuda de l'adult.	- Es diferencien clarament els ambients que proposen calma i relaxació (racó de la calma, racó de contes, racó d'art, etc.), dels espais que proposen moviment i acció. - S'ofereixen materials i recursos diversos per parlar, compartir o gestionar les emocions: contes, capsa del silenci, capsa de la calma, música, capsa de massatge, etc.	- Es dona un temps prudencial perquè els infants tinguin oportunitat d'autoregular-se.	- Ofereix un model de comportament cuidat en el to que utilitza o els moviments que fa que serveix de referència als infants. - Acompanya i intervé en els conflictes entre infants, ajuda a trobar alternatives, fa propostes des de l'equanimitat, etc.

ÀREA 2. DESCOBRIMENT I EXPLORACIÓ DE L'ENTORN

Competència específica 1

Identificar les característiques de materials, objectes i col·leccions i establir relacions entre ells, mitjançant l'exploració, la manipulació sensorial i el maneig d'eines senzilles per descobrir i crear una idea cada cop més complexa del món mitjançant el desenvolupament les destreses logicomatemàtiques.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.1 Explorar i establir relacions entre els objectes a partir de les qualitats o els atributs bàsics i mostrar curiositat i interès.	- Explora amb diferents parts del cos els materials que estan al seu abast: llepar, xuclar, succionar, tocar, agafar, colpejar, llançar, rodar, balancejar, moure, veure, reconèixer, observar, olorar, etc. - Mostra iniciativa i intencionalitat a través de la repetició de gestos i accions en la interacció amb els objectes i/o materials per comprovar-ne la relació amb l'efecte provocat. - Anticipa i preveu algunes de les conseqüències de les seves actuacions sobre els materials. - Estableix relacions entre alguns dels atributs dels objectes i materials i el seu comportament físic quan s'hi intervé. - Discrimina objectes a partir d'alguna de les qualitats o atributs. - Mostra interès per indagar sobre les diferents característiques dels objectes. - Exerceix accions específiques i minucioses sobre els materials. - En la relació amb els objectes, cerca significats diferents dels previstos inicialment.	- Els espais són accessibles i segurs per permetre la llibertat de moviment i elecció. - Els materials que es presenten resulten atractius per a l'alumne i li desperten la curiositat i l'interès per manipular, observar i crear. - Els materials faciliten combinacions entre ells i són ajustats al moment evolutiu perquè afavoreixen el desenvolupament de les diferents capacitats dels infants.	- El temps és suficient i ajustat per respectar els diferents ritmes i temps d'activitat en referència a desplegar els seus interessos i accions.	- L'adult convida a la participació i ajusta la intervenció perquè tots els infants hi puguin participar activament. - Ofereix presència conscient durant l'activitat. - S'ubica en un lloc visible per als infants des del qual pot mantenir la mirada perifèrica. - S'ofereix un acompanyament respectuós sense envair l'acció dels infants. - Es reconeix l'acció dels infants mitjançant la paraula i la descripció de les accions o relacions establertes. - Reconeix l'acció dels infants i imita les seves accions o la relació establerta amb els objectes.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.2 Emprar els quantificadors bàsics més significatius relacionats amb la seva experiència diària i utilitzar-los en el context del joc i la interacció amb els altres.	- Agrupa o fa col·leccions segons un criteri. - Fa correspondències un a un de dos tipus d'objectes: ho explica, ho assenjala, etc. - Classifica, combina, ordena i compara tenint en compte algunes propietats dels materials (com quantitat, mida, etc.) i estableix relacions entre ells. - Fa seriacions de manera autònoma i creativa o segueix algunes indicacions. - Reconeix els quantificadors bàsics (tots, molts, pocs o cap, entre d'altres), i els utilitza verbalment, segons les indicacions. - Fa accions que produeixen canvis de tipus quantitatiu com ara unir, agregar, ajuntar, treure i separar objectes. - Reconeix els diferents atributs dels objectes com a mida, longitud, capacitat, massa, etc. a través de l'exploració i utilitzant alguns comparatius <i>més que.../menys que...</i>	- Es fa ús dels diferents materials per establir relacions significatives a l'hora de fer les propostes.	- S'ofereix el temps necessari perquè pugui explorar, manipular i expressar/fer la seva intenció, segons el seu interès.	- Convida a participar sempre respectant les necessitats i preferències dels infants. - Mostra una actitud confiada i amb expectatives altes cap a les possibilitats dels infants. - Usa alguns quantificadors bàsics de forma contextualitzada en els diferents moments de la jornada escolar.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.3 Aplicar els seus coneixements sobre les nocions espacials bàsiques per ubicar-se als espais, tant en repòs com en moviment i jugar amb el propi cos i amb els objectes.	- Fa recorreguts a curta/mitjana o llarga distància per arribar a una persona o a un objecte. - Es desplaça pels diferents espais i identifica on estan ubicats els diferents materials i objectes, els cerca o els deixa en el seu lloc habitual. - Mostra interès pels objectes que té al seu voltant i s'hi acosta, els mira, els manipula i observa. - Reconeix i identifica conceptes com <i>darrere</i> i <i>davant</i>, <i>amunt</i> i <i>avall</i>, <i>dins</i> i <i>fora</i> i usa aquests conceptes o segueix les indicacions que es donen. - S'orienta en relació amb els objectes, les persones i el propi cos en un espai determinat. - Localitza allò que hi ha al seu voltant i hi utilitza identificadors de situació: <i>davant</i>, <i>darrere</i>, <i>a sobre</i>, <i>a sota</i>, <i>dins</i>, <i>fora</i>, <i>a prop</i>, <i>lluny</i>, etc. - Troba objectes amagats. - Assenyal o anomena la posició de dos o més objectes en relació entre ells. - Identifica un estímul sensorial i el localitza: hi dirigeix la mirada, mou el cos o el cap envers aquest estímul.	- S'ofereixen espais estables on puguin orientar-se i explorar de manera autònoma. - S'ofereixen materials per estimular les capacitats sensorials. - Estan disposats de manera diversa (diferents alçades, diferents llocs, etc.) a l'espai per fomentar la distinció de les diferents nocions bàsiques. - Estan disposats de manera diversa (diferents alçades, diferents llocs, etc.) a l'espai per fomentar la diversitat d'oportunitats de situar-s'hi i posicionar-s'hi per interaccionar amb ells.	- El temps és flexible, s'introdueixen els canvis adequats a la planificació inicial sempre que sigui necessari.	- Motiva els infants a interaccionar amb el material plantejant reptes o preguntes que convidin a ampliar les seves accions.

Competència específica 2

Desenvolupar, de manera progressiva, els procediments del mètode científic i les destreses del pensament computacional, a través de processos d'observació i manipulació d'objectes, per iniciar-se en la interpretació de l'entorn i respondre de manera creativa a les situacions i els desafiaments que es plantegen.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
2.1 Gestionar les dificultats, els desafiaments i els problemes amb interès i iniciativa i dividir-los en seqüències d'activitats més senzilles.	- Formula hipòtesis i observa fenòmens per constatar si es compleix allò que s'esperava. - Discrimina entre les característiques o els atributs permanents i les variables. - Fa apropaments intuïtius per explorar i descobrir el medi físic a nocions i conceptes bàsics del seu entorn més proper. - Mostra una actitud constant i creativa per identificar els reptes i proposar possibles solucions. - Identifica les qualitats i els atributs dels elements de l'entorn més proper, mentre manipula, observa, indaga o prova, posant-hi paraules, assenyalant, etc. - Encadena algunes seqüències d'acció per arribar a un objectiu i les practica de manera repetitiva o hi afegeix variacions.	- L'espai que s'ofereix està dissenyat i delimitat per oferir diferents possibilitats d'acció i de moviment. - El material que s'ofereix està contextualitzat, parteix del seu coneixement previ i es combina amb algun element que suposa un repte per fomentar diferents maneres d'interacció, exploració i de pràctica de l'assaig-error.	- S'ofereix continuïtat en el temps, perquè l'infant pugui fer les variables necessàries que el portin a una solució. - Es presenten diferents seqüències senzilles per dur a terme altres accions o activitats més complexes.	- L'adult roman atent a l'acció dels infants per atendre dificultats o conflictes que puguin sorgir. - Se situa com a mediador entre els infants i els materials i ofereix ajuda o amplia i modifica les propostes en cas de necessitat o quan detecta nous interessos.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
2.2 Proposar solucions alternatives a través de diferents estratègies, escoltant i respectant les dels altres.	- Mostra curiositat per entendre allò que l'envolta: fa preguntes, mostra inquietud, assenyal, etc. - Fa accions diverses, creatives, imitatives, originals, etc. per solucionar reptes i prova i comprova des de l'assaig-error. - Mostra respecte per les accions, els desitjos i les necessitats dels altres: observa sense interferir, ajuda i col·labora en l'acció de l'altre, etc. - Experimenta mitjançant els diferents llenguatges i formes d'expressió per acompanyar les seves accions: autoregular-se, compartir la seva sorpresa i emoció davant d'una troballa, formular idees o preguntes i explicar o representar les seves interpretacions o conclusions.	- Ofereixen la possibilitat que es produeixin diferents tipus de relacions entre els iguals (individual, parelles, petit i gran grup).	- Es permet el temps suficient per fer diferents proves i intentar diferents estratègies per cercar solucions. - Es repeteixen les propostes per facilitar que l'infant tingui oportunitat d'aprendre i adquirir estratègies a través de la repetició.	- L'adult emparaula, descriu, explicita, reconeix l'acció dels infants, etc. - S'ofereixen diferents tipus de devolucions per donar visibilitat a allò que expressen els infants a través de la paraula, el gest, el dibuix o la imitació, entre d'altres. - Convida els infants a fixar-se, observar, imitar allò que fan altres infants.

Competència específica 3

Reconèixer elements i fenòmens de la natura, i mostrar interès pels hàbits que hi incideixen, per apreciar la importància de l'ús sostenible de recursos, el cura i conservació de l'entorn a la vida de les persones.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
3.1 Interessar-se per les activitats en contacte amb la naturalesa i les característiques dels elements naturals de l'entorn i mostrar respecte envers aquests i envers els animals que l'habiten.	- Es mostra a gust i tranquil tocant la terra, les herbes, els animalons, etc. de l'entorn més proper: toca, manipula, acaricia, etc. - Al jardí i a l'hort, vigila com es mou, com toca i cuida i respecta el que hi creix i hi està sembrat. - Emparaula algunes de les propostes de cura pel medi ambient que es practiquen a l'aula: reciclar envasos, tancar l'aixeta quan no se n'ha de fer ús, tenir cura dels aliments i servir-se només els que es menjaran o utilitzar un to de veu suau, entre d'altres.	- S'aprofita l'entorn natural del centre: cuidar el jardí, l'hort o preparar abeuradores per als ocells, entre d'altres. - Es creen zones i espais verds, tant a l'interior com a l'exterior del centre. - Es fan propostes concretes de vida i joc a l'exterior. - Es posen contenidors de reciclatge per fer la recollida selectiva de fems, a l'abast de tota la comunitat educativa.	- S'estableixen rutines per al reciclatge en les diferents activitats quotidianes.	- L'adult actua com a model de bones pràctiques i hàbits respectuosos cap al medi ambient (quan es mou pels espais naturals, quan fa ús de l'aigua, a l'hora de servir el menjar, el to de veu que utilitza, etc.).

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
3.2 Identificar i anomenar els fenòmens atmosfèrics habituals a l'entorn, i entendre'n les conseqüències en la vida quotidiana.	- Expressa si té fred o calor, ja sigui mitjançant gestos, manifestacions de benestar i malestar, o verbalment. - Relaciona elements i materials amb el temps meteorològic (botes d'aigua o paraigües amb pluja, ulleres de sol o banyador amb calor, etc.) i els demana i assenyalava quan els vol. - Observa, anomena o assenyalava alguns elements observables dels fenòmens atmosfèrics: el moviment de les fulles dels arbres, el so de la pluja o els trons, entre d'altres. - Expressa (es treu roba, decanta el tapament del llit, etc.) o posa paraules a les pròpies sensacions de fred o calor. - Observa i relaciona les conseqüències d'alguns fenòmens naturals i expressa les necessitats que li generen: posar-se l'abric, les botes d'aigua, agafar el paraigua, mullar-se la cara o els cabells quan fa calor, etc.).	- S'usa algun tipus de suport visual (fotografies, imatges) per representar i visualitzar els fenòmens atmosfèrics. - Es posa a l'abast dels infants els materials que es poden necessitar segons les circumstàncies climàtiques.	- Es fan una pauses durant la jornada per comentar, observar, identificar, etc. el temps i els canvis que es produeixen. - Es convida a gaudir de les olors, els sons o els colors que s'observen en cada moment.	- L'adult mostra el gaudi de l'observació i atenció del temps i es convida els infants a compartir aquests moments. - Explicita o verbalitza canvis observats en elements de l'entorn exterior: la pluja als vidres, la foscor de la tempesta, la claror del sol, etc.

ÀREA 3. COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ DE LA REALITAT

Competència específica 1

Manifestar interès per interactuar en situacions quotidianes a través de l'exploració i l'ús del seu repertori comunicatiu, per expressar les necessitats i les intencions i per respondre a les exigències de l'entorn.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.1.Participar amb interès en interaccions quotidianes mitjançant els diferents sistemes comunicatius.	- Mostra atenció envers l'adult quan aquest fa una activitat significativa: l'observa, atura la seva activitat, vocalitza o verbalitza, s'hi acostar, etc. - Fixa la mirada en el rostre de l'adult. - Roman atent durant períodes de temps a la parla d'altres persones. - Mostra el desig de continuar una activitat durant les pauses: utilitza el mateix tipus de moviment, acció o senyal. - Mostra el desig de finalitzar i voler deixar el contacte, abraçada, comunicació o activitat: desvia la mirada, s'aparta, s'allunya o ho verbalitza. - Imita gestos i sons, vocalitzacions i paraules. - Dirigeix l'atenció cap a una persona o un objecte: focalitza la mirada, manté el contacte visual, alterna la mirada de l'objecte a la persona (mirada referencial). - Respon als intents comunicatius. - Mostra interès per comunicar-se. - Es mostra actiu corporalment i entra en diàleg tònic, sintonitza els moviments i els gestos amb les interaccions amb els altres i amb l'entorn. - Utilitza fórmules socials a través de gestos o paraules.	- S'utilitzen suports visuals que acompanyen el llenguatge oral. - Es tenen els materials al seu abast.	- Es creen rutines interactives: es fan pauses i silencis per mantenir l'atenció. - Es dona temps per acollir la iniciativa de l'infant (sigui corporal o oral). - S'estableixen rutines acompanyades de frases, consignes, cançonetes, moviments i gestos corporals, objectes simbòlics de referència d'aquest moment o acció concreta.	- L'adult posa atenció en la seva actitud psicocorporal; és conscient que sempre es comunica. - L'adult manté una actitud acollidora amb el cos i amb la veu. - Reforça el llenguatge verbal amb la mirada i els gestos. - Té cura de com estableix el contacte físic amb l'infant: com el toca, com l'agafa i com acompanya els seus moviments. - S'apropa físicament a l'infant durant les interaccions i es posa a la seva alçada. - Acompanya de paraules i sons les accions realitzades. - Emfasitza la seva expressió mitjançant la modulació del ritme, to i volum de la veu. - Procura una articulació clara dels sons. - Gestiona la interacció mitjançant l'equilibri i densitat de torns. - Parla poc a poc i clar. - Ajusta el lèxic a les possibilitats de l'infant. - Utilitza enunciats breus i d'estructura senzilla i s'assegura que l'infant compren el seu missatge.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.2. Participar de forma espontània en situacions comunicatives i adequar la postura, els gestos i els moviments a les seves intencions.	- Anticipa senyals orals o gestos que precedeixen activitats integrades en rutines interactives: dona l'objecte quan se li posa la mà, pica de mans quan se li mostren les mans, etc. - Mostra interès per la música i els sons musicals, hi posa atenció, atura la seva activitat, compassa els seus gestos amb la música, balla, etc. - Es mostra actiu en els diferents tipus de joc, tant individuals com col·lectius. - En els jocs col·lectius passa del joc paral·lel a una progressiva capacitat de prendre en consideració els altres, tant infants com adults.	- Els espais responen a la diversitat d'interessos. - Hi ha material suficient per evitar conflictes a la vegada que és te cura que no sigui excessiu.	- Es dóna temps als infants perquè expressin allò que volen comunicar.	- Utilitza un llenguatge adequat i expressiu i sense abusar dels diminutius. - Combina la comunicació individual amb la grupal. - Cuida la comunicació a través del cos, de manera global a través de la postura i/o el ritme dels moviments. Les mans i la gestualitat són uns canals transmissors de comunicació imprescindibles.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.3. Manifestar necessitats, sentiments i vivències amb l'ús d'estratègies comunicatives i amb l'aprofitament de les possibilitats que ofereixen els diferents llenguatges amb curiositat i gaudi.	- Manifesta el seu malestar o aflicció mitjançant el plor, la inquietud corporal, hi posa paraules, etc. - Mostra el desig de finalitzar el contacte corporal o l'activitat amb comportaments com: estirar-se, tensar-se, arquejar l'esquena, plorar, desviar la mirada, apartar-se... - Utilitza la negació amb moviments amb el cap, amb altres gestos o amb paraules. - Empra progressivament la paraula-frase per comunicar i es reforça o no de gest. - Fa servir diferents patrons d'entonació. - Explora les possibilitats expressives del gest motriu i gràfic. - Utilitza tècniques i materials de manera cada cop més exacta i amplia el seu repertori comunicatiu. - Entra en interacció i inicia la comunicació i fa servir objectes mediadors, gestos, sons o paraules.	- Es posa a l'abast de l'infant diversitat d'objectes i materials presentats estèticament en un ambient ordenat i en forma d'escenaris provocadors de joc i relacions.	- Els infants poden accedir a diversos espais o propostes sense haver-ho de fer tots junts ni tots alhora. - Es deixa el temps necessari als infants per interactuar i explorar sense interrompre la seva iniciativa.	- S'anticipa verbalment les accions que es proposen. - L'adult interpreta els gestos i sons dels infants, emparaulant-los.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.4. Prendre la iniciativa en la interacció social i gaudir de les situacions comunicatives amb una actitud respectuosa.	- Presenta comportaments per establir contacte o mantenir la proximitat amb altres persones: plora, es mou, intenta tocar-los o agafar-los, fixa la mirada en l'altre, etc. - Inicia intercanvis comunicatius mitjançant gestos, mirades, indicacions amb el dit o la mà, es mou cap al lloc que li interessa, aixeca la mà, agafa la mà o el braç de l'adult, porta l'adult cap a un objecte o li ofereix un objecte, mitjançant vocalitzacions, sons, crits, repeticions, paraules, frases, etc.	- Els espais responen a la diversitat d'interessos. - Hi ha material suficient per evitar conflictes a la vegada que és te cura que no sigui excessiu.	- Es privilegien moments de joc lliure per permetre l'emergència espontània d'interaccions entre infants.	- S'ofereix contacte afectuós i no invasiu entre l'educadora i l'infant. - S'ofereixen límits clars, i l'adult els manté de manera estable i els comunica de forma assertiva. - L'adult ajusta la seva postura o la seva ubicació per marcar girs temàtics, canvis de situacions o noves propostes.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
1.5 Participar en situacions d'ús de diferents llengües, presents a l'entorn immediat i manifestar interès i curiositat cap a la diversitat de perfils lingüístics.	- Busca la manera de fer-se entendre. - Es mostra atent a un conte, narració, cançó, etc. - Mostra una actitud d'escolta activa davant de les propostes i les expressa a través de diferents manifestacions d'interès i interacció.	- S'ofereixen mostres culturals i lingüístiques a través de contes, música, dansa, gastronomia o elements típics, entre d'altres, mitjançant exposicions, festes, propostes a l'aula, etc.	- En diferents moments de la jornada escolar s'incorporen expressions (salutacions, cantarelles, etc.) pròpies de la diversitat lingüística present al grup.	- L'adult utilitza puntualment en el seu repertori expressiu mostres de les manifestacions lingüístiques i culturals presents a l'aula en situacions ocasionals (salutacions, bon dia, per acomiadar-se dels infants i de les famílies, etc.). - Sobre a la participació en el grup de persones que puguin ser referents d'altres llengües properes i familiars.

Competència específica 2

Interpretar i comprendre missatges i representacions sobre la base de coneixements i recursos de la seva pròpia experiència per respondre a les demandes de l'entorn i construir nous aprenentatges.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
2.1. Interpretar els estímuls i els missatges de l'entorn i respondre de manera adequada	-Preveu esdeveniments rutinaris: s'adona que ve el joc que li agrada (somniau, es tensiona...) - Es mostra actiu en el diàleg tònic, l'intercanvi vocàlic i la conversa. - Dirigeix la seva atenció cap a l'objecte que assenyalava l'adult, mira cap a la direcció que assenyalava l'adult. - Segueix indicacions habituals acompanyades o no de gestos. - Distingeix, compara el significat de diferents paraules o senyals, actuant de manera diferenciada. - Reacciona a ordres inhibitoris: atura't, espera... - Atura la seva acció davant una prohibició i segueix les indicacions. - Anomena i evoca paraules o signes referits a persones o objectes o accions no presents a través de la narració, contes... - Anomena, denomina mitjançant vocalitzacions, assenyalant o indicant quan compren el que se li demana: objectes, persones, accions, llocs, fotografies, dibuixos... - Respon a peticions dels altres: buscar objectes que se li demanen, fer accions concretes, donar respostes verbals...	- Els diferents espais de l'aula estan identificats amb fotografies, imatges o il·lustracions que representen les accions que s'hi duen a terme.	-S'estableixen rutines acompanyades de frases, consignes, cançonetes, moviments i gestos corporals, objectes simbòlics de referència... per anunciar o tancar un moment o proposta concreta. - S'empren senyals per indicar el principi o el final de les activitats.	- S'ofereixen indicacions amb límits clars, estables i de forma assertiva. - Cuida el ritme, l'èmfasi i la modulació del to i la intensitat de la veu, que serveixen per transmetre informació emocional i la intencionalitat.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
2.2 Expressar sensacions, sentiments i emocions a partir de diferents representacions i manifestacions artístiques i culturals	- S'empalta de l'expressió de sentiments dels altres (intersubjectivitat primària establerta): somriu quan li parlen o gesticula amorosament, varia la seva expressió en funció dels canvis que fa l'interlocutor. - Expressa emocions (alegria, enuig, tristesa, por, sorpresa...) mitjançant la via corporal, l'expressivitat facial, vocalitzacions, crits, paraules... - Expressa que li fa mal alguna cosa, la molèstia, dolor... - Assenyala objectes. - Demana accions concretes per satisfer els seus desitjos i necessitats a través de gestos (estira braços per ser agafat, mou o colpeja amb la cullera per demanar menjar...). - Utilitza gestos convencionals (pica de mans, diu adeu o saluda amb la mà, tira besades...) per comunicar-se.	- Es disposa de materials visuals (àlbums il·lustrats, fotografies...) que representen i/o aborden la temàtica sobre l'expressió de diferents emocions, sentiments i necessitats.	- Es dedica el temps necessari a acompanyar situacions vinculades amb l'expressió d'emocions: quan un infant es fa mal, quan sorgeix un conflicte...	- L'adult reconeix, acull i accepta les emocions expressades pels infants. - Expressa els seus propis sentiments amb paraules i a través del llenguatge no verbal.

Competència específica 3

Produir missatges de manera eficaç, personal i creativa, usar diferents llenguatges, descobrir els codis de cadascun i explorar les seves possibilitats expressives per respondre a diferents necessitats comunicatives.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
3.1. Utilitzar el llenguatge oral per expressar i compartir necessitats, sentiments, desitjos, emocions i vivències; com a regulador d'accions, interactuant en diferents situacions i contextos.	- Formula peticions i demandes per sol·licitar allò que vol o per adreçar-se a l'interlocutor per demanar menjar o beguda, objectes, ajuda, interacció en el joc, interacció en el joc, acció, reconeixement, etc. - Comparteix vivències i situacions mitjançant llenguatge referit a objectes o situacions presents o no presents, amb suport visual o simbòlic, a partir de l'evocació amb imatges o objectes. - Utilitza el llenguatge oral en la seva funció instrumental per satisfer les seves necessitats. - Utilitza el llenguatge oral en la seva funció reguladora per actuar sobre la conducta dels altres i la seva pròpia regulació. - Utilitza el llenguatge oral en la seva funció personal per expressar les seves emocions. - Utilitza el llenguatge oral en la seva funció heurística per sol·licitar informació. - Utilitza el llenguatge oral en la seva funció informativa per descriure i narrar i hi afegeix també la funció imaginativa i lúdica. - Participa de manera espontània o amb mediació de l'adult en situacions de conversa en diferents contextos. - Acompanya les seves accions amb llenguatge oral a les seves activitats i jocs, comunica les seves descobertes.	- Es disposa de materials visuals (àlbums il·lustrats, fotografies, etc.) que representen i/o aborden la temàtica sobre l'expressió de diferents emocions, sentiments i necessitats. - Els diferents espais de l'aula estan identificats amb fotografies, imatges il·lustracions que representen aquell context o proposta. - Els caixons o prestatges on es disposa el material estan etiquetats amb fotografies, dibuixos, pictogrames del seu contingut per identificar-los i convidar a l'ordre i a la classificació. - Sofereixen i es proposen diferents materials de comunicació entre la família i l'escola: llibretes o capses viatgeres, objectes de referència del grup que els infants poden endur-se'n a casa, objectes de casa que es duen a l'escola per compartir i explicar al grup.	- Durant la jornada escolar s'alternen moments d'atenció individual i de grup per oferir oportunitats d'interacció, diàleg, conversa amb cadascun dels infants. - Fer pauses i silencis com a estratègies per captar l'atenció.	- Per acompanyar i fomentar el desplegament d'aquesta competència específica, s'utilitzen estratègies d'intervenció lingüística per afavorir el desplegament del llenguatge oral: es dona sentit al que diu l'infant de manera incompleta, s'adapta el ritme del discurs, es confirma, es repeteix, es completa el missatge amb llenguatge gestual, es demana directament més informació relacionada amb el tema, es demana l'aclariment de la producció verbal de l'infant, etc.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
3.2. Explorar les possibilitats expressives dels distints llenguatges, utilitzant els mitjans materials propis d'aquests.	- Utilitza gestos descriptius de les accions que es fan amb els objectes: bufar i fer sons i música, pentinar-se, menjar, entre d'altres. - Simula activitats a través del joc: pentinar una pepa, donar menjar, bressolar, etc. - Mira contes i àlbums il·lustrats per iniciativa pròpia i cerca amb qui compartir-los. - Experimenta amb les qualitats expressives del propi cos, la veu, el traç, etc.	- Es compta amb material visible i ordenat a l'espai que s'utilitza per a propostes artístiques: pinzells, materials de modelatge o diferents tipus de pintures, entre d'altres. - Es disposa de materials diversos per a l'expressió musical: instruments, caixa de música, cançoners, etc. - Es disposa d'espai per exposar i emmagatzemar les produccions dels infants.	- Durant la jornada, verbalitzar l'ara i el després per interioritzar la vivència del present i anticipar situacions de manera ordenada.	- L'adult cuida les expressions facials i la mirada, ja que són l'indicador emocional més potent a l'hora d'interactuar. - L'adult fa propostes d'acció que permeten l'elaboració d'un petit guió amb un format culturalment prototípic: acompanyar els nins o pepes a dormir, posar taula, etc.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
3.3. Produir missatges ampliant i enriquint el seu repertori comunicatiu amb seguretat i confiança.	- Demana, pregunta o sollicita informació. - Utilitza un vocabulari que enriqueix de manera progressiva. - Amplia progressivament les categories de paraules utilitzades: noms, adjectius, d'acció (verbs), modificadors (locatius, possessius, quantitatius). - Amplia progressivament el tipus i la complexitat de les estructures lingüístiques (de la paraula solta a la combinació de paraules, ús de connectors, etc.).	- Es proposen i s'ofereixen materials narratius per compartir família i escoleta com són els préstecs de contes i llibres de la biblioteca. - Es recorda a les famílies que casa seva és el context més privilegiat per a tots els aprenentatges i també per al desenvolupament del llenguatge.		- L'adult es mostra atent i amorós en les necessitats que l'infant expressa, afavorint el seu desig d'interacció i de comunicació que al principi mostra amb emissions sonores i gestos. - La comunicació no verbal és congruent amb la comunicació verbal i viceversa: cal produir missatges autèntics creïbles i fiables per als infants. - Cuida el que diu i com ho diu, per actuar com a bon model de parla.

Competència específica 4

Participar per iniciativa pròpia en activitats relacionades amb textos escrits, mostrar interès i curiositat per comprendre'n la funcionalitat i algunes de les característiques.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
4.1. Participar activament en activitats lúdiques d'aproximació al llenguatge escrit i mostrar una actitud activa.	- Mostra interès i atenció per escoltar textos escrits i fa ús del vocabulari específic per referir-se a elements bàsics que configuren el text escrit: portada, títol, etc. - Observa i manipula textos escrits en diferents formats: llibres, revistes, etiquetes, etc. i de models d'escriptura proporcionats pels adults: etiquetes amb nom, rètols, etc. com a instruments d'aproximació a les característiques del llenguatge escrit. - Mostra iniciativa per compartir o proposar la narració d'un conte. - Mostra interès, gaudi i actitud d'escolta a la narració de contes. - Durant la narració de contes, participa amb gestos, vocalitzacions o paraules. - Mostra interès en els textos escrits que té al seu abast amb intenció d'exploració: agafa els àlbums i els contes al seu abast, els mira, assenyala il·lustracions o fotografies que contenen, busca amb qui compartir-lo (adult o iguals)...	- Es disposa d'un espai de calma que es proposa com a biblioteca o espai de contes a l'aula, al centre, etc. - S'acompanyen les fotografies dels infants amb etiquetes amb el seu nom. - S'utilitzen suports materials i visuals per presentar o acompanyar les cançons, jocs de falda, etc. - S'utilitzen diversitat d'estratègies narratives i suports materials diversificats en la narració de contes (titelles, imatges, seqüències, paisatges, escenaris, etc.). - S'ofereixen diversitat d'àlbums il·lustrats i textos escrits que estan a l'abast dels infants: àlbums il·lustrats, llibres, contes o revistes.	- S'ofereixen diversos moments per al conte: el moment del conte, moments espontanis a l'aula o al jardí, etc. - Es preveu un temps perquè l'adult llegeixi en veu alta als infants (de contes breus, poesies, notícies, etc.).	- L'adult llegeix contes i poemes als infants durant la jornada, de manera planificada o espontània i aprofita moments que convidin a fer aquestes pauses per a l'escolta i l'atenció. - L'adult explica contes, recita poesies o rimes als infants, de manera planificada o espontània i aprofita els moments que convidin a fer aquestes pauses per a l'escolta i l'atenció. - L'adult canta per acompanyar i crear un ambient acollidor i afectuós. - L'adult comparteix cançons amb els infants i els convida a fer-ho junts. - L'adult respecta l'interès o el desinterès dels infants per participar o no d'aquestes situacions i s'ofereixen paral·lelament propostes alternatives.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
4.2. Recórrer a escriptures espontànies i no convencionals i no incorporar-les a les produccions amb intenció comunicativa.	- Explora les possibilitats expressives del gest motriu i gràfic i mostra gaudi i atenció quan ho fa. - En el joc simbòlic, incorpora l'escriptura o el traç com a part de la seva representació. - Atribueix sentit als seus gargots, produccions gràfiques i dibuixos. - Mostra interès per deixar escrit el significat del dibuix i ho expressa amb gestos o paraules.	- Es disposa i s'ofereix als infants materials diversos, amb diversitat de suports (fulls grans, cartolines, paper continu, etc.) i amb diversitat d'eines (pinzells, branques, ceres, llapis, retoladors, etc.).	- S'ofereix el temps que cada infant necessita per explorar les seves possibilitats expressives.	- Es proporciona una mirada atenta perquè l'infant se senti mirat i reconegut en les proves que fa d'expressió a través del traç. - L'adult manté l'actitud d'escolta i ofereix la devolució sense atribuir-li un significat a les representacions gràfiques.

Competència específica 5

Valorar la diversitat lingüística present a l'entorn, així com altres manifestacions culturals, per enriquir les estratègies comunicatives i el bagatge cultural.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
5.1. Relacionar-se amb naturalitat amb la realitat lingüística i cultural de l'aula.	- Participa, accepta, ofereix i rep amb naturalitat les diferents expressions lingüístiques i culturals que es donen, a través de contes, cançons, danses per familiaritzar-se amb les altres llengües presents, tant les pròpies com les dels altres.		- Es dona temps i l'oportunitat de respondre a tothom.	- Incorpora al seu repertori expressiu mostres de les manifestacions lingüístiques i culturals presents a l'aula en situacions ocasionals (salutacions, bon dia, per acomiadar-se dels infants i famílies, etc.). - Es convida les famílies a l'aula per compartir un temps amb tots els infants per ensenyar a les cançons, jocs de falda, contes, etc. propis de la seva cultura familiar.

Criteris d'avaluació	Elements observables en l'infant	Espai i materials	Temps	Vinculacions
		Elements observables en el context S'observarà si:		
5.2. Manifestar interès i gaudi per activitats individuals o col·lectives relacionades amb literatura infantil, obres musicals, audiovisuals, danses o actitud participativa.	- Demostra iniciativa i gust per participar i expressar-se: escolta, parla, canta, balla, etc. - Mostra senyals de plaer quan escolta contes, cançons i música. - Participa en jocs musicats: de falda, cançons, danses, etc. - Acompanya les cançons amb gestos que les identifiquen. - Imita o produeix diferents sons musicals. - Es mostra atent a la narració de contes, participa amb gestos, vocalitzacions, paraules, etc.	- Es disposa d'imatges, fotografies, etc. per identificar les diferents cançons, jocs de falda o danses. - S'ofereixen i es posen a l'abast dels infants cançoners, reculls d'imatges que representen les diferents cançons. - S'utilitzen diversitat de suports materials per reforçar la narració de contes.	- Es potencia l'ús de preguntes obertes o bé l'elecció perquè es puguin expressar en el seu torn durant la conversa i es dona temps perquè cadascun respongui segons la seva necessitat i el seu interès.	- L'adult llegeix contes i poemes als infants. - L'adult explica contes, recita poesies o rimes als infants. - L'adult canta amb els infants. - Respecta l'interès o el desinterès dels infants per participar o no d'aquestes situacions i ofereix paral·lelament propostes alternatives.